

Eendenkooi Slikkebosch

De pijp uit, de pan in

Achter de Zeeuwse duinen bij Oostkapelle ligt een goed bewaard geheim: eendenkooi Slikkebosch. Waar vroeger eenden werden gevangen voor in de pan, leven nu bijzondere planten en dieren.

Tegen de bosrand dobbert een klein groepje eenden op het water. Boswachter Karel Leef-tink staat er met zijn rug naartoe en wijst ons op dode bomen met wit uitgeslagen nesten aan de overkant van de plas. ‘Sinds hier geen eenden meer worden gevangen, hebben aalscholvers het overgenomen’, vertelt hij. ‘In de zomer nestelen er zo’n vijftig paar. Met hun ontlasting doden

de aalscholvers de bomen, maar gelukkig loopt dat niet uit de hand. Elk voorjaar strijden de vogels om de hoogste plekjes als nestplaats. Daarbij sneuvelt weleens een nest, met eieren of jongen en al. De natuur weet de aantallen aalscholvers prima onder de duim te houden.’

Hooggeëerd publiek
Na het uitzicht op de plas draaien we ons om naar de dichtsbij-

zijnde vangpijp van de eendenkooi. Het voelt alsof we in een openluchttheater rondlopen, met een decor van rieten matten tussen de bomen. Extra bijzonder is dat het gebiedje van vier hectare is afgesloten voor bezoekers. Het riet van de eendenkooi is brandgevoelig en de bijzondere rust die er altijd heeft geheerst, is het koesteren waard. Vanavond heeft de boswachter het hek speciaal voor ons geopend, als voor een

hooggeëerd publiek. Schuiflend tussen coulissen van rieten matten betreden we het toneel: een vangpijp van de kooi. Het is een spannend moment, want ondanks de duidelijke uitleg van gids Pim van der Meij weten we nog niet precies wat we moeten verwachten.

Alle windrichtingen
Op een luchtfoto hebben we gezien hoe de vijf vangpijpen van eendenkooi Slikkebosch in alle

‘Het voelt alsof we rondlopen in een openluchttheater’

windrichtingen rond de centrale plas uiteen waaien. Vluchtende eenden kiezen tegenwind om snel te kunnen opstijgen. De uitgekiende ligging van de pijpen was bedoeld om onder verschillende weersomstandigheden eenden te kunnen vangen.

Tamme eenden die hier door de kooiker werden gevoerd, vlogen ’s avonds uit en keerden de volgende ochtend weer terug, samen met wilde exemplaren. Door voer in de vangpijp te strooien stuurde de kooiker zijn getrainde staleenden precies de goede kant op, met nietsvermoedende soortgenoten achter zich aan. Geholpen door het kooikerhondje, dat met zijn opvallende pluimstaart >

Foto rechtsboven: Slikkebosch ligt net achter de duinen van Oostkapelle.

Foto linksonder: Op een luchtfoto kun je de structuur van de eendenkooi goed zien.

Foto rechtsonder: Een van de vangpijpen van de eendenkooi.

Lijsters smullen in de herfst van talrijke knaloranje lijsterbessen in het bos langs de duinen.

De aantallen wilde eenden lopen tegenwoordig terug, men denkt onder meer door concurrentie met kraakenden.

Foto links: Veenmos, een van de bouwstenen van veen.

Foto rechtsonder: Joost haalt de houten nepeend uit de kooi.

de aandacht van de vogels trok door steeds tussen de schermen tevoorschijn te komen, werden de eenden door de kooiker de pijp in gelokt. Nog even, en we zullen ontdekken wat er daarna gebeurde.

De pijp uit

In ganzenpas – of heet dat hier eendenpas? – lopen we achter

‘Wie kent hier kabouterbrood?’, vraagt Karel aan de kinderen

Aalscholver

Foto rechtsboven: Boswachter Karel Leeftink laat het ‘kabouterbrood’ zien (pitrus).

Foto rechtsonder: In de omgeving van de eendenkooi groeien veel koningsvarens. Marte (6) houdt de bladeren omhoog, samen met die van de kleinere brede stekelvaren.

Cultuurerfgoed

Zeeland kent vier eendenkooien. Het exemplaar bij Oostkapelle stamt uit 1889 en was tot 2003 in bedrijf. Sindsdien is eendenkooi Slikkebosch in beheer bij Staatsbosbeheer, die hem in stand houdt als oer-Hollands cultuurerfgoed. Ooit telde ons land 1500 eendenkooien. Verdrongen door de kip als pluimvee zijn er nu nog zo’n 100 eendenkooien over, geen van alle in gebruik voor hun oorspronkelijk doel.

TEKST: MANON LATERVERDE BEER FOTOGRAFIE: MARIKE KODDEN (REPORTAGE) HANNIE JOZIASSE, RONALD MESSEMAKER / BIJENBEELD

Kabouterbrood en vossenpoep

Tijdens de rondgang langs de eendenkooi is er veel aandacht voor wat we onderweg tegenkomen: vossenpoep, sporen van damherten in het zand en het nest van een havik die hier al drie jaar achter elkaar broedt. Pim plukt een takje Amerikaanse vogelkers, die hier veelvuldig groeit, breekt het in tweeën en houdt het onder onze neus. Dat ruikt kruidig! Maar de wandeling heeft nog meer verrassingen in petto. ‘Wie kent hier

kabouterbrood?’, vraagt Karel aan de kinderen. Ogen, groot van verbazing, en gegiechel zijn het antwoord. Dan plukt Karel een sprietje pitrus dat naast het pad groeit. Behendig pelt hij het groene huidje van de spriet en haalt de witte kern tevoorschijn. ‘Vroeger maakten mensen hier pitten voor olielampen van, daarom heet het pitrus’, vertelt de boswachter. Er breekt een stukje af. ‘Hier, proef maar! Kabouters maken er brood van.’ Bedachtzaam steekt de negenjarige Jieke het stukje in haar mond. ‘Kan je dat

echt eten?’, vraagt ze kauwend. ‘Ja hoor’, zegt Karel. ‘Damherten zijn gek op de jonge scheuten.’ Jieke kijkt opgelucht, al is het voor even. ‘Maar je wordt er wel een damhert van’, plaagt papa Joost. www.boswachtersblog.nl/aanzee

Wil je ook de geheimen van eendenkooi Slikkebosch ontdekken? Dat kan op 19 oktober en 28 december. Deelname kost 5 euro (kinderen t/m 12 jaar 2,50 euro). Opgeven kan via www.staatsbosbeheer.nl/activiteiten/walcheren/ontdek-eendenkooi-slikkebosch.